

Bezpečnosť IT infraštruktúry

Riadenie prístupu v operačných systémoch

RNDr. Jaroslav Janáček, PhD.
Katedra informatiky

Voliteľné riadenie prístupu (DAC)

- už dlho štandardná súčasť bežných OS
- vlastník objektu určuje prístupové práva pre iné subjekty
- každý proces beží v mene nejakého používateľa
 - a teda má všetky práva tohto používateľa
 - aj prípadné práva na nastavovanie práv

Voliteľné riadenie prístupu

- UNIX/Linux
 - práva: read, write, execute / use
 - subjekty: používateľ, skupina, ostatní
 - klasicky len vlastník, 1 skupina
 - ACL – rozšírenie na ľubovoľný počet skupín a používateľov, default práva pre nové objekty pre adresár

Voliteľné riadenie prístupu

- Windows
 - jemnejšie členenie práv, allow/deny práva
 - subjekty: používateľ, skupina
 - dedenie práv z vyšších úrovní adresárovej hierarchie
 - povoľovacie/zakazovacie práva
 - kombinovanie práv skupín, ktorých je používateľ členom

Windows DAC

	full control	modify	read&execute	list folder	read	write
traverse/execute	x	x	x	x		
list folder/read data	x	x	x	x	x	
read attributes	x	x	x	x	x	
read extended attr.	x	x	x	x	x	
create files/write data	x	x				x
create folders/append	x	x				x
write attributes	x	x				x
write extended attr.	x	x				x
delete subfolders&files	x					
delete	x	x				
read permissions	x	x	x	x	x	x
change permissions	x					
take ownership	x					

Nedostatočnosť DAC

- používateľ spustí chybnú aplikáciu a spracuje ňou zlomyseľný dokument
 - aplikácia začne vykonávať zlomyseľný kód s právami používateľa
 - má prístup ku všetkým dátam v mene používateľa
- používateľ (ne)úmyselne nastaví chybné prístupové práva
 - iní používatelia získajú prístup k dátam
 - veľký problém vo svete „utajovaných skutočností“

Zneužitie práv používateľa

- najvypuklejšie pri používateľoch s vysokými právami
 - UNIX/Linux root
 - Windows Administrators
- prirodzená ochrana
 - minimalizovať množinu procesov s takými právami
 - aj minimálna môže byť priveľká

Minimalizácia práv procesu

- Windows Vista / 7
 - UAC
 - pokus o použitie administrátorských práv vyžaduje explicitný súhlas
- Linux
 - capabilities
 - rozmenenie práv root-a na „drobné“
 - väčšina privilegovaných procesov potrebuje len časť práv
 - v minulosti veľmi sa neujalo – chýbala podpora v súborovom systéme (pred 2.6.24)

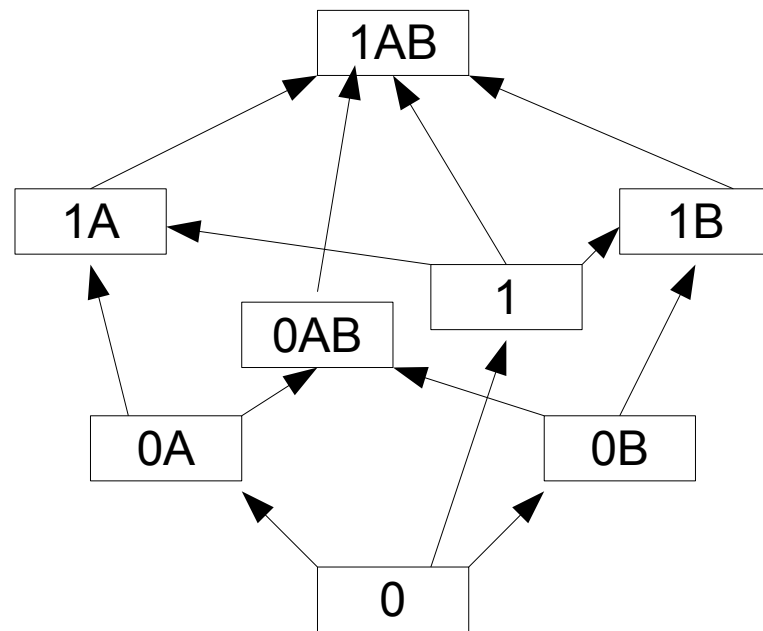
Povinné riadenie prístupu (MAC)

- základná myšlienka
 - obmedzenia prístupu určené politikou, ktorú bežné procesy a používatelia nemôžu ovplyvniť
 - zlomyseľný kód vykonávaný v rámci procesu nemôže vykonať nič, čo danému procesu politika neumožňuje
- výsledok
 - procesy majú obmedzené možnosti
 - a teda obmedzené dopady chýb

Bell – La Padula model

- zo sveta utajovaných skutočností
 - ochrana dôvernosti
 - informácie sú označené značkami (label)
 - stupeň utajenia s (hodnoty z usporiadanej množiny)
 - množina kategórií C
 - subjekty majú oprávnenie na prístup
 - max. stupeň utajenia, množina kategórií
 - značky sú čiastočne usporiadané
 - $(s_1, C_1) \geq (s_2, C_2) \Leftrightarrow s_1 \geq s_2 \wedge C_1 \supseteq C_2$
 - nie všetky značky sú porovnateľné

Bell – La Padula model

Bell – La Padula model

- subjekt s úrovňou S môže objekt s úrovňou O
 - čítať, ak $S \geq O$
 - no read up
 - modifikovať, ak $O \geq S$
 - no write down
 - v niektorých systémoch dokonca len ak $O = S$
- špeciálne – dôveryhodné subjekty nie sú obmedzené druhou podmienkou
 - môžu teda „znížiť“ stupeň utajenia informácie

Bell – La Padula model

- subjekt môže mať rozsah značiek
 - aktuálnu
 - používa sa pri kontrole prístupu
 - maximálnu
 - subjekt môže svoju aktuálnu úroveň zvýšiť po túto hranicu
 - ale nemôže svoju aktuálnu úroveň znížiť

Biba model

- ochrana integrity
 - namiesto stupňa utajenia stupeň „dôveryhodnosti“
 - opačné pravidlá ako Bell – La Padula
 - no read down, no write up
 - zaistuje, že
 - subjekty s nižšou úrovňou nemôžu zmeniť dáta s vyššou úrovňou
 - subjekty s vyššou úrovňou nemôžu byť ovplyvnené dátami s nižšou úrovňou

Windows Vista/7 MIC

- Mandatory Integrity Control
 - implementuje **časť** Biba modelu
 - úrovne Low, Medium, High, System
 - iba no write up
 - voliteľne no read up (Bell – La Padula)
 - určené na ochranu proti nežiadúcej modifikácii údajov kódom z pochybných zdrojov

Domain and Type Enforcement

- subjekty majú priradenú **doménu**
- objekty majú priradený **typ**
- politika určuje
 - operácie, ktoré subjekt v doméne môže aplikovať na objekt daného typu
 - povolené prechody medzi doménami
 - typ nového objektu na základe domény subjektu a „rodičovského“ objektu

SELinux

- DTE
 - nerozlišuje formálne medzi doménou a typom
- Bell – La Padula (alebo Biba)
 - pravidlá sú konfigurovateľné
- Role Based Access Control
 - roly majú určenú množinu domén
 - používatelia majú určenú množinu rol
 - rozlišuje sa medzi UNIX používateľom SELinux používateľom

SELinux

- každý subjekt a objekt má priradený kontext
 - user:role:type[:mls_range]
- politika
 - typy, atribúty
 - atribúty slúžia na označenie množiny typov
 - pravidlá pre stanovenie nového typu objektu/subj.
 - povolené operácie
 - roly, povolené domény
 - používatelia, povolené roly
 - obmedzenia

SELinux

- kontext pre objekty súborového systému
 - uložený v extended attributes
 - vyžaduje podporu v súborovom systéme
- kontext pre niektoré iné objekty
 - určený špeciálnymi pravidlami v politike
 - odvodený od procesu, ktorý objekt vytvoril

SELinux

```
attribute domain;  
attribute files_type;  
type user_t, domain;  
type spec_t, domain;  
type spec_exec_t;  
type_transition domain spec_exec_t:process spec_t;  
allow domain spec_t:process transition;  
allow spec_t spec_exec_t:file entryptoint;  
allow domain spec_exec_t:file {read execute};  
allow spec_t files_type:file *;  
  
role user_r types {user_t spec_t};  
user user_u roles user_r;
```

SELinux

- referenčná politika
 - targeted vs. strict
 - dnes spoločná – kombinovaná
 - unconfined_u:unconfined_r:unconfined_t
 - neobmedzený
 - modulárna
 - modul definuje svoje typy, atribúty, pravidlá
 - modul definuje interface, ktorý môžu použiť iné moduly
 - modul definuje značky pre súbory

SELinux

- chcon
 - zmena kontextu súboru
- runcon
 - spustenie programu v určenom kontexte
- semodule
 - zavádzanie/odstraňovanie modulov
- semanage
 - administrácia niektorých parametrov
- /etc/selinux/...

AppArmor

- profily pre obmedzené aplikácie
 - popisujú sa jednoduchou textovou formou
 - súborom určujú prístupové práva
 - môžu definovať prechody medzi profilmi pri spustení iného programu
- neukladá svoje informácie do extended attributes objektov súborového systému
- všetka konfigurácia je uložená v profiloch
 - ich binárna reprezentácia sa nahráva do jadra

AppArmor

```
/usr/bin/prog {  
    /path/to/file    rw,  
    /etc/**           r,  
    /bin/*            ix,  
    /usr/bin/prog1    px,  
    network inet stream  
}
```

Demo

- capabilities
 - setcap cap_net_raw=pe ping
 - umožní procesu používat raw socket-y
- SELinux MLS
 - chcon -l s0:c0 x.txt
 - runcon -l s0 bash
 - přístup k x.txt nebudeme mít

Demo

- SELinux
 - semanage user ...
 - správa SELinux používateľov a povolených rolí
 - semanage login ...
 - správa mapovania medzi Linuxovým používateľom SELinux používateľom
 - semanage login -a -s user_u user
 - používateľ *user* bude vystupovať ako SELinux *user_u*
 - newrole -r sysadm_r
 - zmena aktuálnej roly